

Pats sev saimnieks

Vietā, kur iedzīvotāju blīvums uz vienu kvadrātkilometru ir viens no mazākajiem Latvijā, katra cilvēka vērtība pieaug. To droši var teikt arī par Reini Pižiku, kas Ances pagastā ir dzimis, audzis, sācis iet skolā, vēlāk dzīves un darba gaitās nonācis Ventspilī un Rīgā, bet pēc pieciem bankā nostrādātiem gadiem atgriezies Ancē. Reinis ir pievērsies tūrisma uzņēmējdarbībai un šajā jomā īstenojis *LEADER* projektu.

Reiņa Pižika 2012. gadā īstenotais *LEADER* projekts «Loka šaušanas treniņu laukuma un treniņu materiāli tehniskās bāzes izveide».

Izvēle par labu aicinājumam

«Sapratu — varu strādāt bankā vēl piecpadsmit gadus, pelnīt diezgan labu naudu, bet, ja tā jāpavada katra diena, no astoņiem rītā līdz sešiem vakarā... Kaut kā nevilka...» Reinis atceras samērā neseno pagātņi. Ir jau tā, ka ikviens mēs nākam no savas bērņības zemes, un Reiņa gadījumā tā ir mežiem klātā Ance, Stendes upe, arī aizraušanās ar loka šaušanu. Pēc vietējās pamatskolas turpinājis izglītību Ventspilī un Rīgā un galvaspilsētā ieguvis labi apmaksātu darbu, jaunais cilvēks aizvien vairāk sāka lūkoties uz dzimto pusi. Saprotams, vienā dienā jau viss nenotika.

«Man ir tēva mājas, *Krastīni*, kur varu darboties. Garām tek Stende, kas tālāk stek kopā ar Irbi, izveidojot Rindu. Iedomājos uzsākt mazo tūrisma — tā, tikai pa sestdienām, svētdienām, sava prieka pēc un lai nedaudz piepelnītos. 2009. gadā nopirku pirmās sešas kanoe laivas. Vieta šeit ir ļoti laba. Pie manis atbrauc cilvēki, atstāj sētā auto, es viņiem iedodu karti, pastāstu, kā airēt. Sākums ir no manām mājām, un katrs var braukt, cik grib — stundu, dienu vai ilgāk. Dzīvot pašam pie upes, tas ir pirmais priekšnosacījums. Kad ceļotāji aizbrauc līdz nodomātajam galapunktam, tad ar savu automašīnu viņus vedu atpakaļ caur Ances purviem un mežiem. Tur ir liegums, tur nedrīkst neko darīt, bet tas, kas atklājas skatienam, ir pasaules līmeņa piedzīvojums!

Bet laivotāji sāka ierasties pie manis arī pirmdienās un otrdienās. Joprojām strādāju Rīgā. Pa nakti braucu uz Rīgu... Piedzima arī puika... Cik ilgi tā rauties starp Rīgu un Ancē? Sapratu — vai nu eju no bankas prom, vai arī nevaru turpināt laivu biznesu. Jāizvēlas!

Laivu lieta jau bija tā iepatikusies, ka aizgāju no bankas un nopirku vēl sešas kanoe tipa stikla šķiedras laivas. Tās ir piemērotas tieši Stendei, Irbei un Rindai — upēm, kurās nav īpaši lielu akmeņu. Pa Abavu ar tādām nevarētu braukt.»

Projekts kā atbalsts

Pati dzīve jau pasaka priekšā, kā tieši jādarbojas, it īpaši, ja esi pareizi izvēlējies. Reinis drīz vien saprata, ka laivošanas sezona ir ļoti īsa — no Jāņiem līdz septembrim, mazliet vairāk par diviem mēnešiem. Līdz Jāņiem ir auksts, un, tā kā bieži vien brauc ģimenes ar bērniem, viņiem gribas siltumu. Kā rīkoties tūrisma uzņēmējam, ja ar prieku un patīku var laivot tikai 8–9 sestdienas un svētdienas gadā? Šis jautājums Latvijā ir aktuāls daudziem šajā nozarē. Izeja ir viena — jālūko citādi paildzināt ceļošanas iespējas. Reini gadus desmit bija aizrāvusi šaušana ar loku, un viņš iedomājās šo izklaidi piedāvāt arī laivotājiem. Iepatikās! Nākamā ideja — vajag lokus, vajag uztaisīt trasi!

Drīz pēc atgriešanās Reinis no pašvaldības vadītājas Airas Kajakas uzzināja, ka var piedalīties *LEADER* projektos. Viņš piemin Airu ar labu vārdu: «Tas ir svarīgi, ka jaunu cilvēku, kas tikko atgriezies no Rīgas, iedrošina un visādi balsta. Paldies! Es jau katru dienu neskatos internetā, kas kur ir izsludināts.»

Reinim jau bija skaidrs, ka jānopērk 12 klasiskie loki, jo ar tādiem visvieglāk mācīt tos, kas nekad mūžā ar loku nav šāvuši. Reinis atceras: «Projektā startēju kā jaunais uzņēmējs. Aizbraucu uz Dundagas pili — uz semināru projektu rakstīšanā. Priekšā arī citu novadu uzņēmēji, nepazīstami ļaudis... Es par projektiem dzirdēju pirmoreiz. Cītīgi visu pierakstīju blociņā. Atgriezies mājās, atvēru internetā veidlapas, kopā ar sievu sākām aizpildīt. Pats vairāk pievērsos cenu aptaujai. Tad Latvijā vēl neražoja lokus kā tagad. Apzināju Nīderlandes, Anglijas un Igaunijas ražotājus un izvēlējos igauņus — viņu lokiem ir laba kvalitāte.

Projektā aprakstīju savus mērķus. Igaunijā jau bija kādas desmit loka šaušanas trases un sevi apliecinājušas kā labu atpūtas veidu. Latvijā vēl nebija, es tādu biju iecerējis pirmais.

Projektu apstiprināja, un pēc gada man jau bija loku trase. Biju iztērējis visus ietaupījumus un vēl aizņēmiem no draugiem, lai nevajadzētu iet uz banku, bet priecīgs par radušos iespēju. Projektu pieņēma, un pusi naudas saņēmu atpakaļ. Man bija arī 12 laivas, un es domāju, kas viss tūlīt ies uz priekšu.»

Auksta duša sākumā

Mēdz runāt par iesācēju veiksmi. Bet bieži gadās arī pretējais — it kā visu esi darījis pareizi, bet attīstība nenotiek tā, kā iecerēts. Tad nedrīkst zaudēt dūšu. To visu ir pieredzējis arī jaunais Ances uzņēmējs.

«Man bija loki, trase un laivas, tikai... cilvēku nemaz tik daudz neieradās. Manuprāt, es savu jauno pakalpojumu biju daudzīnājis, kā vien var — mājas lapā, ar sociālo tīklu palīdzību, sūtījis vēstules skolām. Tomēr rindas no Dundagas līdz manai mājai nestiepās. Pat ne no Rindas ne. Pirmajā gadā loku šaut atbrauca vien 100 cilvēku. Un puse no viņiem draugi un radi... Pamatīgs atsitiens! Ko es esmu izdarījis? Tas taču ir jauns pakalpojums, es biju reklamējis, pie manis vajadzēja plūst straumēm...

Nākamajā gadā atbrauca trīssimt. Visbeidzot, 2014. gadā ieradās ap tūkstoti. Ja ir šāds skaits, tad jau var runāt par biznesu. Pie manis brauc ģimenes, skolas, uzņēmumi. Svin dzimšanas dienas un citādas jubilejas.»

Sava iztikšana ir

Reiņa Pižika ģimenes dzīves modelis ir stingri sadalīts — no aprīļa līdz novembrim dzīve Ancē, pa ziemu — Rīgā. Reinim ar sievu ir neliels, varētu teikt, videi draudzīgs bizness. Tā kā *Krastiņu* trasē šauj tikai pa «mežacūkām», tad Reinis no īstajiem medniekiem iepērk īsto mežacūku ādas un no cūku sariem taisa ķemmes, bet no ādas — aizsargus rokām, kādus vajag, šaujot ar loku. Tā ģimenes uzņēmums piepalīdz medniekiem bezatlikumu tehnoloģijā. Nedaudz šādu roku sargu aizceļo pat uz Ameriku, kur loka šāvēju ir apmēram tikpat, cik visā Latvijā iedzīvotāju.

Uz manu jautājumus, vai laivu, loka šaušanas un ādu un saru apstrādes bizness kopumā nodrošina iztikšanu, ģimenes galva atbild apstiprinoši. Jā, gads visai krasi sadalās divās daļās. Vecākajam no diviem bērniem ir 6 gadi, un ir skaidrs, ka skolas gaitas būs Rīgā.

«Izdzīvot var, turklāt pats sev esmu saimnieks, nevienam man nav jāatskaitās,» ar prieku par reiz izdarīto izvēli saka Reinis, nenožēlojot arī bankā pavadīto laiku. «Taisnība, jūlijā grūti paņemt brīvu, toties novembrī varu atslēgt telefonu un velēt visu laiku ģimenei. Bankā jāstrādā, saules starus neredzot. Tomēr labi, ka šāds darbs man bija! Tagad varu īsti novērtēt, ka dzīvoju pavisam citādi — pats pļauju zāli, peldos, un mani bērni skraida apkārt melnām mutēm.»

Soli pa solim uz priekšu

Pamazām Reinis saprata, ka vajag vēl laivas — lielākas. Ja atbrauc ģimene, tad divvietīga jau ir par mazu. Otra lieta — mūsdienās ir iecienīts video. Ir taču interesanti nofilmēt, kā aizlido mednis, kā draugs šauj pa «mežacūku», un ar to visu padalīties interneta dienasgrāmatās. Tāpēc Reinis nolēma rakstīt lielāku projektu — par deviņām laivām, profesionālu videokameru un datoru, lai video varētu apstrādāt, kā arī vienu piekabi laivām. Šo projektu uzņēmīgais anceniēks iesniedza Lauku atbalsta dienestā Rīgā, un arī to apstiprināja.

Vēl Reinis veiksmīgi izmantojis Ances gatera pakalpojumus un saviem spēkiem uzbūvējis pirtiņu, gan izmantojot savus kokus, gan piepērkot tos klāt un mainot. Tāda iespēja ļāva ievērojami palētināt izmaksas. Vienkāršo, no dēļiem celto pirtiņu visi, kas tur pērušies, slavē. Acīmredzot pareizi uzbūvēta un atrodas īstajā vietā.

Bet dzīve jau diktē jaunu vajadzību. Cilvēkiem, kas atbrauc uz *Krastiņiem*, nav, kur palikt. Dundaga un Ventpils ir tuvākās vietas... Teltis gan te var sliet uz nebēdu — veselos sešos hektāros. Bet, lai paildzinātu sezonu, derētu liela ēka, vairāk pat kā šķūnis, bez elektrības un īpašām ērtībām, kas tomēr būtu būve ar jumtu virs galvas tiem, kas atbrauc uz divām dienām. Tad varētu vakarā pie

kamīna sasildīties, izžāvēt zeķes un pārgulēt. Vienkārši pie tādas ēkas tikt nebūs, bet priekšā ir mērķis, sapnis, vīzija. «Kad reiz būs jaunā ēka, tad gan lielās problēmas būs atrisinātas un atliks tikai strādāt,» Reinis patlaban spriež. Bet to jau rādīs nākotne.